

PENGUNAAN JENIS-JENIS PENILAIAN OLEH PENSYARAH DALAM
PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI JABATAN KEJURUTERAAN
AWAM, POLITEKNIK UNGKU OMAR.

NOOR AFZAN AHMAD
NOORHAYANI YAHYA
TAN MAY LING

KOLEJ UNIVERSITI TEKNOLOGI TUN HUSSEIN ONN

70441

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

BORANG PENGESAHAN STATUS KAJIAN KES

JUDUL : **PENGUNAAN JENIS-JENIS PENILAIAN OLEH PENSYARAH
DALAM PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI JABATAN KEJURUTERAAN
AWAM, POLITEKNIK UNGKU OMAR, IPOH, PERAK.**

SESI PENGAJIAN: 2000/2001

Kami : **NOOR AFZAN AHMAD, NOORHAYANI YAHYA, TAN MAY LING**

Mengaku membenarkan tesis (PSM/Sarjana/Doktor Falsafah)* ini disimpan di Perpustakaan Universiti Teknologi Malaysia dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:

1. Tesis adalah hakmilik Universiti Teknologi Malaysia
2. Perpustakaan Universiti Teknologi Malaysia dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institusi pengajian tinggi
4. Sila tandakan (✓)

☐

SULIT

(Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub di dalam AKTA RAHSIA RASMI 1972)

☐

TERHAD

(Mengandungi maklumat TERHAD yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan dijalankan)

☒

TIDAK TERHAD

(TANDATANGAN PENULIS)

Alamat Tetap:

**142-E, JALAN PENGKALAN
RAJA, 82100 AYER BALOI,
PONTIAN, JOHOR**

Tarikh: **26 JULAI 2001**

(TANDATANGAN PENULIS)

Alamat Tetap:

**435, TAMAN MERU 7,
TAMAN MERU, 30020
IPOH, PERAK**

Tarikh: **26 JULAI 2001**

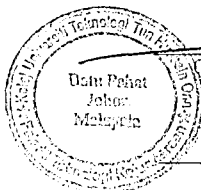
(TANDATANGAN PENULIS)

Alamat Tetap:

**10, PERSIARAN TASEK TIMUR
7, TAMAN SERI GAYA,
31400 IPOH PERAK**

Tarikh: **26 JULAI 2001**

Disahkan oleh

(TANDATANGAN PENYELIA)

En. Asri Bin Selamat

Nama Penyelia

Tarikh: **1 Mac 2001**

"Saya akui bahawa saya telah membaca karya ini dan pada pandangan saya karya ini
adalah memadai dari segi skop dan kualiti untuk tujuan penganugerahan Ijazah
Sarjana Pendidikan (Teknikal)".

Tandatangan

Nama Penyelia

: En. Asri Bin Selamat

Tarikh

: 1 Mac 2001

PTTAUTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

PENGUNAAN JENIS-JENIS PENILAIAN OLEH PENSYARAH DALAM
PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI JABATAN KEJURUTERAAN
AWAM, POLITEKNIK UNGKU OMAR.

NOOR AFZAN AHMAD

NOORHAYANI YAHYA

TAN MAY LING

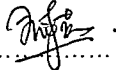
Laporan projek ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian daripada
syarat penganugerahan Ijazah Sarjana Pendidikan (Teknikal)

Fakulti Teknologi Dan Kejuruteraan

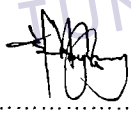
Kolej Universiti Teknologi Tun Hussein Onn

MAC, 2001

“Kami akui karya ini adalah hasil kerja kami sendiri kecuali nukilan dan ringkasan yang tiap-tiap satunya telah kami jelaskan sumbernya.”

Tandatangan :
Nama Penulis : NOOR AFZAN AHMAD
Tarikh : 1 MAC, 2001.

Tandatangan :
Nama Penulis : NOORHAYANI YAHYA
Tarikh : 1 MAC, 2001.

Tandatangan :
Nama Penulis : TAN MAY LING
Tarikh : 1 MAC, 2001.

PTTA UTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

DEDIKASI

Teristimewa untuk abah, emak, abang, kakak dan adik-adik yang banyak memberi sokongan dalam hidupku.

Noor Afzan Ahmad

Teristimewa buat ibu, ayah, abang, kakak dan seluruh ahli keluarga yang banyak memberi dorongan dan sokongan.

Noorhayani Yahya

Untuk keluarga yang dikasihi dan disayangi terutama suamiku dan anakku.

Tan May Ling

PTTA UTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

PENGHARGAAN

Kami bersyukur ke hadrat Allah S.W.T kerana segala kurnia yang telah dilimpahkanNya hingga dapat menyiapkan laporan kajian kes ini.

Kami mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih dan penghargaan kepada En. Asri Selamat selaku pensyarah pembimbing atas segala nasihat, bimbingan dan tunjuk ajar sepanjang kami menyiapkan tugas ini.

Penghargaan juga ditujukan kepada Ketua Jabatan dan Pensyarah-Pensyarah Jabatan Kejuruteraan Awam, Politeknik Ungku Omar, Ipoh, Perak kerana sudi meluangkan masa dan memberi kerjasama di dalam penyelidikan ini.

Ucapan terima kasih juga diucapkan kepada Ketua Jabatan dan kakitangan-kakitangan Jabatan Pengajian Siswazah Kolej Universiti Teknologi Tun Hussein Onn (KUiTTHO) atas kerjasama yang diberikan.

Akhir sekali ucapan terima kasih kepada individu yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam menyiapkan kajian ini.

Hanya Allah sahaja yang mampu membalas kebaikan semua. Harapan kami agar kajian ini dapat memberi manfaat kepada kita semua.

Sekian Terima Kasih.

ABSTRAK

Penilaian ialah satu sistem atau proses yang meliputi aktiviti-aktiviti mengumpul maklumat tentang strategi dan aktiviti pengajaran dan pembelajaran, untuk membuat analisis dan keputusan dengan tujuan mengambil tindakan yang sewajarnya seperti merancang aktiviti pengajaran dan pembelajaran selanjutnya dengan cara yang lebih berkesan. Penilaian terdiri daripada empat iaitu pra penempatan, formatif, diagnostik dan sumatif. Keempat-empat jenis penilaian ini mempunyai kelebihan dan kelemahan yang tersendiri. Melalui dapatan kajian menunjukkan bahawa pensyarah lelaki lebih banyak menggunakan jenis-jenis penilaian dalam bilik kuliah iaitu min 3.37 berbanding dengan pensyarah perempuan iaitu min 3.28. Selain daripada itu, dapatan kajian juga menunjukkan sebanyak 47 % responden mempunyai pengetahuan tentang penilaian pendidikan jenis objektif, 64 % responden mengaplikasikan jenis penilaian kaedah lisan dalam aktiviti pengajaran dan 84 % responden bersetuju bahawa penilaian pendidikan telah dapat meningkatkan mutu diri pensyarah dalam aktiviti pengajaran. Manakala 2.7 % responden tidak bersetuju bahawa pelajar diberi masa yang mencukupi sebelum sesuatu jenis penilaian dilakukan. Sehubungan dengan itu pengkaji mencadangkan supaya pensyarah-pensyarah didedahkan dengan penggunaan jenis-jenis penilaian untuk meningkatkan keupayaan dan kecakapan dalam usaha membina jenis-jenis ujian dengan lebih bermutu. Pensyarah juga digalakkan untuk melakukan jenis-jenis penilaian dalam bilik kuliah. Selain daripada itu, pensyarah juga perlu memastikan pelajar sentiasa bersedia untuk dibuat penilaian. Seterusnya pensyarah perlu mempelbagaikan jenis-jenis penilaian pendidikan dalam aktiviti pengajaran bagi mengesan peringkat penguasaan dan kemajuan pelajar dalam semua bidang yang berkaitan dengan pendidikan.

ABSTRACT

Assessment is a process which it involved teaching and learning activities and data collection strategy for the system analysis. It can be divided by four; there are pre-ability / pre-placing, formative, diagnostic and summative. Each type of evaluation has it own strength and weakness. From the outcomes of the study to show that male lecturers more prefer use different kinds of assessment in the classroom which it mean is 3.37 if compare to the female lecturers; mean is 3.28 slyly lower. From the statistic also shown that 47% of the respondents have the evaluation knowledge about objective type, 64% of the respondents use the verbal method in their teaching activities and 84% of the respondents agree that the assessment the assessment also help them to increase quality of teaching. Whenever 2.7% of the respondents disagree that students must give more time before did the evaluation. Researcher suggest that lecturers must be exposed many types of assessment to upgrade the valuable of tools. Lecturers also encourage to use different kinds of assessment in the classroom. Further more, lecturers must justify the students are always in prepare status before run the assessment test.

PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

KANDUNGAN

BAB	PERKARA	MUKA SURAT
-----	---------	------------

PENGESAHAN STATUS KAJIAN KES

PENGESAHAN PENYELIA

HALAMAN JUDUL	i
---------------	---

HALAMAN PENGAKUAN	ii
-------------------	----

HALAMAN DEDIKASI	iii
------------------	-----

HALAMAN PENGHARGAAN	iv
---------------------	----

ABSTRAK	v
---------	---

ABSTRAC	vi
---------	----

BAB I	Pengenalan	1
--------------	-------------------	----------

1.0	Pendahuluan	1
-----	-------------	---

1.1	Latar Belakang Masalah	2
-----	------------------------	---

1.2	Penyataan Masalah	3
-----	-------------------	---

1.3	Persoalan Kajian	4
-----	------------------	---

1.4	Objektif Kajian	4
-----	-----------------	---

1.5	Kerangka Teori	5
-----	----------------	---

1.5.1	Keterangan : Kerangka Teori	6
-------	-----------------------------	---

1.6	Kepentingan Kajian	6
-----	--------------------	---

1.7	Skop Dan Ruang Lingkup Kajian	7
-----	-------------------------------	---

1.8	Definisi Istilah Kajian	7
-----	-------------------------	---

BAB PERKARA**MUKA SURAT****BAB II SOROTAN PENULISAN 10**

2.0	Pengenalan	10
2.1	Penilaian Dalam Pendidikan	10
2.2	Prinsip-Prinsip Am Penilaian	12
2.3	Tujuan Penilaian	15
2.4	Beberapa Perkara Asas Berkenaan Penilaian	18
2.5	Jenis Dan Cara Penilaian Dalam Pengajarn Dan Pembelajaran	20
2.5.1	Penilaian Pra / Penempatan	21
2.5.2	Penilaian Formatif	21
2.5.3	Penilaian Diagnostik	24
2.5.4	Penilaian Sumatif	25

BAB III METODOLOGI KAJIAN 28

3.0	Pengenalan	28
3.1	Penjelasan Kaedah Kajian	28
3.2	Rekabentuk Kajian	29
3.3	Kerangka Operasi	31
3.4	Persampelan Kajian	32
3.5	Instrumentasi Kajian	32
3.5.1	Kesahan Instrumentasi	32
3.5.2	Kebolehpercayaan	33
	Instrumentasi	

3.5.3	Membentuk Soal Selidik	34
3.6	Kajian Rintis/Prosedur Kajian	35
3.7	Analisis Data	36
3.8	Andaian	38
3.9	Limitasi/Batasan Kajian	38

BAB IV ANALISIS DATA DAN PERBINCANGAN 39

4.1	Pendahuluan	39
4.2	Kebolehpercayaan	39
4.3	Pengumpulan Data	39
4.4	Bahagian A	40
	4.4.1 Peratusan Jantina Dengan Pengalaman Berkhidmat	40
4.5	Bahagian B	41
	4.5.1 Pendedahan Penilaian Pendidikan Kepada Pensyarah	42
	4.5.2 Aplikasi Dan Kaedah Penilaian Pendidikan	45
	4.5.3 Kesan Penggunaan Penilaian Pendidikan Terhadap pensyarah	48
	4.5.4 Masalah Perlaksanaan Penilaian Dalam Proses Pengajaran dan Pembelajaran	50

PTT AUTHM
PERPUSTAKAAN TUN AMINAH

BAB V	RUMUSAN DAN CADANGAN	53
5.1	Pendahuluan	53
5.2	Rumusan	53
5.3	Bahagian A	
	5.3.1 Kesimpulan maklumat mengenai latarbelakang responden	54
5.4	Bahagian B	
	5.4.1 Kesimpulan Untuk Pengetahuan Pensyarah Tentang pelbagai Jenis Penilaian	55
	5.4.2 Kesimpulan Untuk Jenis- Jenis Penilaian Yang Diaplikasikan Dalam Pengajaran Pensyarah Dengan Sistematis	55
	5.4.3 Kesimpulan Untuk Kesan Penggunaan Penilaian Pendidikan Terhadap Pensyarah	56
	5.4.4 Kesimpulan Untuk Masalah Perlaksanaan Penilaian dalam Proses Pengajaran Dan Pembelajaran	57
5.5	Cadangan	57

SENARAI LAMPIRAN
BIBLIOGRAFI
BORANG SOAL SELIDIK

BAB I

PTTAUTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

BAB I

PENDAHULUAN

1.0 Pengenalan

Penilaian di bilik kuliah memainkan peranan yang penting bagi pensyarah dalam menilai seseorang pelajar melalui beberapa jenis penilaian. Proses penilaian ini boleh dibahagikan kepada dua kategori iaitu penilaian secara formal (*Formal Assessment*) dan penilaian secara tidak formal (*Non Formal Assessment*).

Sehubungan itu terdapat beberapa tujuan penilaian diadakan. Menurut Salvin (1986), tujuan penilaian adalah untuk memberi insentif kepada pelajar untuk lebih berusaha dan berjaya. Ini adalah kerana penilaian merupakan penggerak kepada pelajar untuk lebih berusaha. Selain itu, penilaian turut memberi maklumat balik terhadap pelajar. Penilaian membolehkan pelajar menilai kembali keputusan peperiksaan mereka dan memberi maklumat balik terhadap pensyarah. Pensyarah dapat menilai kembali kejayaan yang telah disampaikan, manakala ibu bapa atau penjaga menerima maklumat balik. Melalui penilaian ini, ibu bapa atau penjaga dapat mengetahui prestasi pelajaran anak-anak mereka. Penilaian membantu pemilihan pembelajaran lanjutan. Melalui penilaian ini juga, pelajar-pelajar dapat menilai kemampuan dan kebolehan mereka mengikut bidang.

Penilaian terbahagi kepada empat jenis iaitu penilaian pra kelayakan atau penempatan, formatif, diagnostik dan sumatif. Jenis penilaian ini pula boleh dilihat dari tiga aspek iaitu penilaian secara pemerhatian, lisan dan penulisan. Penilaian

pemerhatian dan lisan merupakan kaedah penilaian secara tidak formal manakala penilaian secara penulisan pula merupakan penilaian formal yang meliputi teknik-teknik item objektif dan subjektif. Jenis-jenis item objektif terdiri daripada item jenis aneka pilihan, padanan, benar-salah dan isi tempat kosong. Manakala, item subjektif pula terdiri daripada item berbentuk struktur dan esei.

1.1 Latar Belakang Masalah

Pendidik yang terdiri dari guru, pensyarah dan profesor di peringkat sekolah rendah, sekolah menengah dan institut pengajian tinggi perlu menggunakan jenis-jenis penilaian dengan betul. Jenis-jenis penilaian yang digunakan terhadap pelajar berkait rapat dengan program pendidikan terutamanya dari segi peluang pelajar dalam melanjutkan pelajaran mereka di peringkat yang lebih tinggi. Jenis-jenis penilaian meliputi penempatan atau pra kelayakan, formatif, diagnostik dan sumatif. Setiap jenis penilaian mempunyai ujian asas tertentu di dalam bilik kuliah.

Idealnya seorang pendidik semasa melaksanakan proses pengajaran dan pembelajaran mereka mestilah mematuhi prosedur dan jenis-jenis penilaian dengan betul. Sebagai contoh, penilaian penempatan atau pra kelayakan melalui pemerhatian atau cara lain dijalankan sebelum mengadakan pengajaran. Manakala, penilaian formatif dan diagnostik dilaksanakan semasa pengajaran. Bagi pelajar yang lemah terhadap sesuatu pelajaran, ujian diagnostik dilaksanakan dengan bertujuan untuk memperbaiki pelajar tersebut. Penilaian formatif sering berkait rapat dengan ujian diagnostik semasa pengajaran dan pembelajaran dijalankan. Akhirnya, penilaian sumatif dilaksanakan untuk menguji keseluruhan pengajaran melalui peperiksaan pertengahan tahun dan peperiksaan akhir. Masalah yang ingin dikaji oleh pengkaji adalah memandangkan sejauh mana tahap penggunaan pelbagai jenis penilaian oleh pensyarah-pensyarah dalam pengajaran dan pembelajaran dengan sistematik.

1.2 Penyataan Masalah

Penggunaan jenis-jenis penilaian yang bersistematik dan rasional dalam pengajaran dan pembelajaran mewujudkan suatu kualiti prestasi pencapaian akademik di kalangan pelajar terutama di institut pengajian tinggi seperti politeknik. Ia juga turut meningkatkan taraf dan status politeknik. Justeru itu, pensyarah-pensyarah di politeknik amat digalakkan untuk menggunakan jenis-jenis penilaian yang betul dan berkesan di dalam bilik kuliah semasa pengajaran dan pembelajaran dijalankan.

Melalui penilaian yang dijalankan, pensyarah-pensyarah mudah mengenal pasti kelemahan pelajar semasa pengajaran dilakukan. Selain itu, pensyarah juga dapat mengetahui sejauh mana kefahaman pelajar terhadap apa yang dipelajari mengikut pencapaian objektif dalam sesuatu pelajaran.

Lazimnya, penilaian di dalam bilik kuliah dinyatakan di dalam silibus pengajaran pensyarah mengikut pembahagian seperti tugas, kuiz, ujian bulanan, peperiksaan pertengahan semester dan peperiksaan akhir semester.

Sehubungan dengan itu, pengkaji ingin mengkaji pelbagai penilaian bilik kuliah yang digunakan oleh para pensyarah di Jabatan Kejuruteraan Awam, Politeknik Ungku Omar dalam pengajaran dan pembelajaran.

PTTAUTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

1.3 Persoalan Kajian

Item-item kajian yang ingin dikaji merangkumi aspek-aspek berikut:

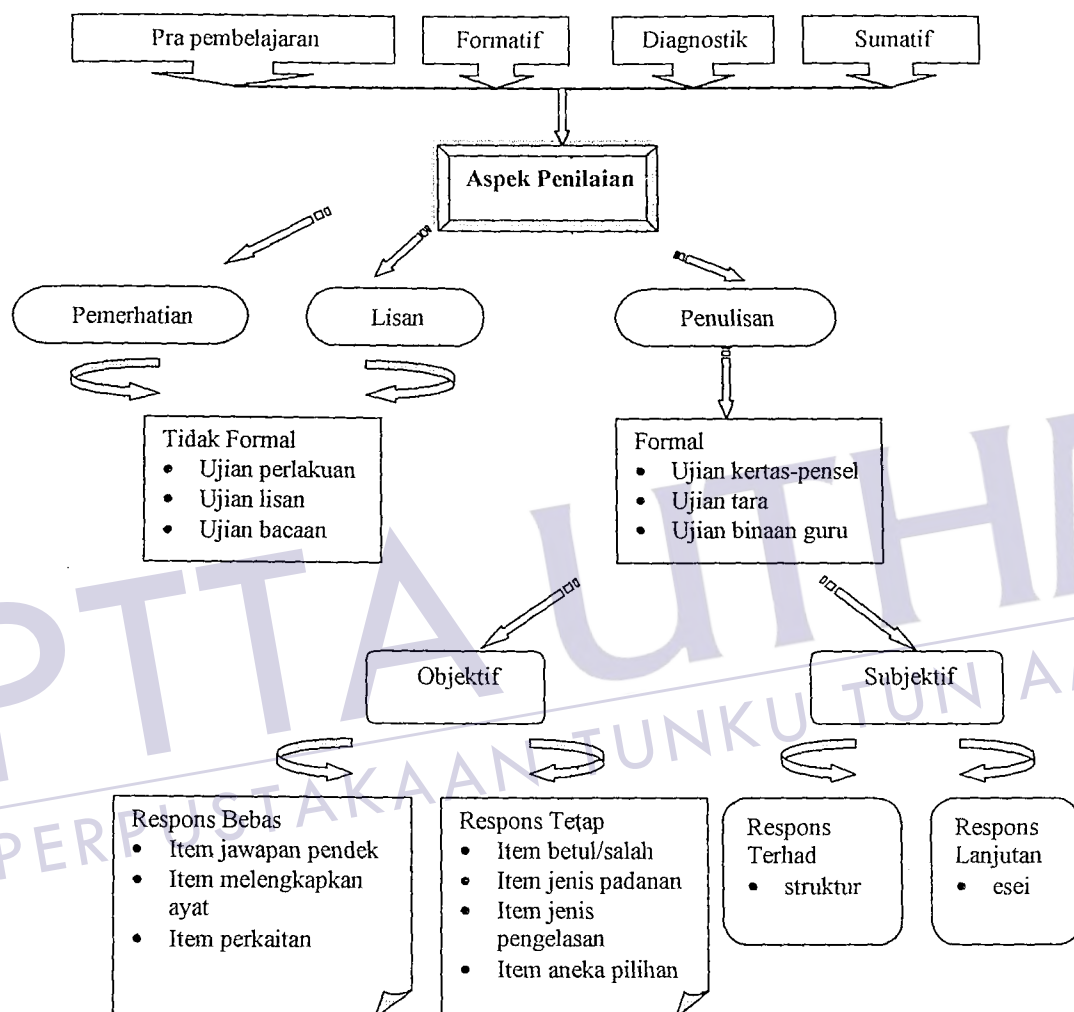
- i Adakah pensyarah-pensyarah di Politeknik Ungku Omar mempunyai pengetahuan tentang pelbagai jenis penilaian bilik kuliah ?
- ii Bagaimanakah pensyarah-pensyarah mengaplikasikan jenis-jenis penilaian bilik kuliah dalam pengajaran dengan sistematik ?
- iii Apakah kesan penggunaan pelbagai jenis penilaian terhadap prestasi pengajaran dan pembelajaran ?
- iv Apakah masalah-masalah yang dihadapi oleh pensyarah-pensyarah semasa melakukan pelbagai jenis penilaian dalam bilik kuliah ?

1.4 Objektif Kajian

Objektif penyelidikan kajian ini adalah seperti berikut :

- a) Untuk meninjau pengetahuan pensyarah-pensyarah tentang penilaian bilik kuliah.
- b) Untuk meninjau persepsi pensyarah-pensyarah terhadap penggunaan penilaian bilik kuliah.
- c) Untuk meninjau kesan prestasi kerja pensyarah-pensyarah di Jabatan Kejuruteraan Awam, Politeknik Ungku Omar .
- d) Untuk meninjau masalah-masalah yang dihadapi oleh pensyarah-pensyarah di Bahagian Kejuruteraan Awam, Politeknik Ungku Omar semasa melaksanakan penilaian di bilik kuliah.

1.5 Kerangka Teori

Rajah 1.1

Rujukan : Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997). "Pembinaan dan Analisis Ujian Bilik Darjah."

Lee Shok Mee (1993). "Pedagogi 4(a) : Pengujian dan Penilaian Dalam Pendidikan."

1.5.1 Keterangan : Kerangka Teori

Rajah 1.1 berkaitan dengan aspek penilaian merangkumi pelbagai aplikasi dalam jenis-jenis ujian. Penilaian terbahagi kepada empat iaitu penilaian pra pembelajaran, formatif, diagnostik dan sumatif. Jenis penilaian ini pula boleh dilihat dari tiga aspek iaitu penilaian secara pemerhatian, lisan dan penulisan. Penilaian pemerhatian dan lisan merupakan kaedah penilaian secara tidak formal manakala penilaian secara penulisan pula merupakan penilaian formal yang meliputi teknik-teknik item objektif dan subjektif. Jenis-jenis item objektif terdiri daripada item jenis aneka pilihan, padanan, benar-salah dan isi tempat kosong. Manakala, item subjektif pula terdiri daripada item berbentuk struktur dan esei.

1.6 Kepentingan Kajian

Kajian ini penting dijalankan untuk mengetahui penggunaan jenis-jenis penilaian dalam pengajaran dan pembelajaran dengan rapi, lengkap dan betul di kalangan pensyarah. Selain itu, melalui kajian ini akan dapat membangkitkan pendidik terutama bagi pensyarah-pensyarah politeknik memanipulasikan jenis-jenis penilaian dengan sempurna semasa pengajaran dan pembelajaran dilakukan dalam bilik kuliah mahupun di dewan kuliah. Selain itu, prestasi pencapaian akademik pelajar dan kualiti taraf pendidikan terutama politeknik turut meningkat melalui penekanan Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) terhadap aplikasi jenis-jenis penilaian yang berkesan dalam pengajaran dan pembelajaran. Bahkan KPM bukan sahaja menumpu perhatian kepada silabus atau kurikulum isi pengajaran politeknik. Sehubungan dengan itu, hasil dari kajian ini diharapkan akan dapat membantu dalam prosedur pengajaran dan pembelajaran di Politeknik Ungku Omar terutama di Jabatan Kejuruteraan Awam. Dapatan dari kajian ini, juga boleh digunakan untuk kajian selanjutnya oleh individu atau jabatan pendidikan lain.

1.7 Skop Dan Ruang Lingkup Kajian

Kajian ini akan dilakukan terhadap pensyarah-pensyarah yang berada di Jabatan Kejuruteraan Awam (JKA), Politeknik Ungku Omar.

Kajian ini akan mengambil kira penggunaan pelbagai jenis penilaian oleh pensyarah. Ini bererti penggunaan pelbagai jenis penilaian oleh pensyarah akan mempengaruhi prestasi pencapaian akademik pelajar.

1.8 Definisi Istilah Kajian

1.8.1 Penggunaan :

Merujuk Taksonomi Kognitif Bloom (1956), penggunaan boleh membawa maksud menggunakan maklumat dalam situasi yang baru, termasuk menyelesaikan masalah menggunakan prinsip-prinsip, kaedah, hukum, teori, formula dan lain-lain. Manakala, merujuk kepada Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997) memberikan penerangan bahawa menggunakan prosedur atau sistem dalam situasi tertentu.

1.8.2 Penilaian

Mengikut kepada buku rujukan "Classroom Assessment", penulis Peter W. Airasian (1997) memberi definisi iaitu penilaian merupakan pengumpulan, sintesis dan interpretasi maklumat bagi membantu guru membuat sesuatu keputusan di mana terbabit penentuan nilai. Manakala, merujuk kepada buku rujukan "Pembinaan Analisis Ujian Bilik Darjah", pengarang Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997) berpendapat iaitu penilaian adalah satu proses yang sistematik yang membabit pengumpulan, penganalisan dan penginterpretasian, keterangan mengenai sejauh mana pelajar telah mencapai objektif pengajaran.

1.8.3 Pengajaran

Menurut Kamus Dewan Bahasa dan Pustaka (Edisi Ketiga, 1997), pengajaran diistilahkan sebagai sesuatu yang berkaitan dengan mengajar seperti cara, perbuatan atau sistem mengajar.

Selain daripada itu, menurut Rahil Mahyuddin, Habibah Elias dan Kamariah Abu Bakar (1997), pengajaran didefinisikan sebagai satu sistem aktiviti yang diarahkan kepada pelajar-pelajar, biasanya secara bersemuka dengan guru, bertujuan untuk membawa satu perubahan pada diri pelajar.

Manakala menurut Ee Ah Meng (1997) pula, pengajaran boleh dimaksudkan sebagai proses penyampaian kemahiran, ilmu pengetahuan, sikap dan nilai-nilai. Ia akan menyebabkan perubahan tingkah laku seseorang pelajar.

Secara kesimpulannya, pengajaran boleh didefinisikan satu proses penyampaian ilmu pengetahuan oleh pensyarah terhadap pelajar bagi mengubah tingkah laku pelajar kepada yang lebih positif.

PTTAUTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

1.8.4 Pembelajaran

Merujuk Kamus Dewan Bahasa dan Pustaka (Edisi Ketiga, 1997), pembelajaran dimaksudkan bahawa merangkumi proses aktiviti belajar untuk berusaha memperoleh ilmu pengetahuan.

Menurut Tyler (1997), pembelajaran merupakan tindak balas di antara pelajar dengan keadaan yang ditemui dalam alam sekitar.

Menurut Blair et.al (1991), pembelajaran merupakan satu perubahan ke atas sifat manusia atau kebolehan yang akan dikekalkan dan tidak semata-mata disebabkan oleh proses pertumbuhan.

Kesimpulannya, pembelajaran boleh didefinisikan sebagai satu proses tindakbalas oleh pelajar terhadap pengajaran yang disampaikan oleh pensyarah.

PTTA UTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

BAB II

PTTAUTHM
PERPUSTAKAAN TUNKU TUN AMINAH

BAB II

SOROTAN PENULISAN

2.0 Pengenalan

Dalam bab ini, beberapa sorotan ilmiah yang terdapat di dalam artikel, jurnal, buku rujukan sama ada penulis tempatan ataupun barat akan dimasukkan di dalam bab ini. Banyak penulisan mengenai penilaian dapat dilihat daripada sorotan penulisan. Ianya mengandungi jenis-jenis penilaian yang digunakan oleh pendidik semasa pengajaran dan pembelajaran dijalankan di dalam bilik kuliah. Penggunaan pelbagai jenis penilaian dengan berkesan dan tatatertib serta sistematik membolehkan masalah pencapaian akademik pelajar bagi sesuatu mata pelajaran dapat diatasi.

2.1 Penilaian Dalam Pendidikan

Menurut pandangan Ormardin Ashaari (1999), biasanya guru mengadakan suatu bentuk penilaian pada penghujung pengajaran mereka. Penilaian dilakukan untuk mengukur kemampuan, kefahaman, dan kebolehan pelajar. Penilaian dilakukan berdasarkan matlamat pengajaran yang telah ditetapkan oleh guru. Bagaimanapun, secara khususnya penilaian dilakukan berdasarkan keputusan ujian dan peperiksaan. Keputusan penilaian dapat menentukan tahap kemajuan pelajar dalam pembelajaran mereka. Penilaian juga dapat memberi maklum balas terhadap proses pengajaran dan pembelajaran. Penilaian boleh juga dijadikan sebagai ukuran

bagi memastikan sama ada objektif yang hendak dicapai itu telah berhasil ataupun sebaliknya.

Menurut pendapat Dr. Mokhtar Ismail (1995 : 1), "semakin tepat pensyarah dapat menilai muridnya, semakin berkesan pensyarah dapat mengendali pembelajaran murid. Dengan memahami prinsip dan prosedur penilaian akan menolong pensyarah membuat keputusan yang bijak dalam membimbing muridnya untuk menuju ke arah kejayaan. Oleh itu, pendidik menggunakan penilaian ini untuk melaporkan prestij akademik penuntut sama ada lulus atau gagal. Sebaliknya, tujuan penilaian adalah untuk menjamin kualiti prestasi pelajar.

Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997) pula menyatakan bahawa sesuatu penilaian mengandungi empat komponen penting iaitu konteks, kemasukan (*input*), proses dan keluaran (*output*). Komponen konteks ini melibatkan kepada sekolah rendah, sekolah menengah dan institut pengajian tinggi. Aplikasi ini merupakan satu proses kemasukan dan keluaran yang membabitkan penilaian-penilaian iaitu pra kelayakan, formatif, diagnostik dan sumatif. Dengan melalui penilaian tersebut, pensyarah boleh menentukan penguasaan nilai produk, objektif, polisi dan program di akhir pengajaran terhadap penuntut mereka. Penilaian merupakan satu proses transformasi yang mempunyai kemasukan dan keluaran. Kemasukan ini terdiri daripada fizikal, instrumental dan persekitaran.

Input fizikal adalah golongan pendidikan sama ada guru, pensyarah atau professor. Selain itu, ia juga melibatkan silibus atau isi pelajaran yang perlu disampaikan kepada penuntut. Manakala, input instrumental adalah menunjukkan kaedah mengajar bagi pengajar dan media atau peralatan pengajaran yang digunakan oleh pensyarah.

Bagi input persekitaran boleh dikelaskan kepada dua iaitu persekitaran manusia dan persekitaran bukan manusia. Persekitaran manusia adalah para pelajar yang terlibat dalam proses penilaian. Sebaliknya, bagi proses bukan manusia adalah menunjukkan keselesaan suasana bilik darjah (seperti hawa dingin disediakan, meja dan kerusi yang tiada kecacatan dan sebagainya) yang boleh mempengaruhi pelajar

menumpu perhatian semasa pengajaran dan pembelajaran dijalankan oleh pensyarah.

Ini dapat disimpulkan bahawa penilaian dalam pendidikan boleh dipengaruhi oleh faktor-faktor lain seperti yang dinyatakan di atas. Justeru itu, kualiti penilaian bergantung kepada kesahan (*validity*) dan kebolehpercayaan (*reliability*). Kualiti penilaian yang baik memiliki keesahan dan kebolehpercayaan yang tinggi. Pelaksanaan penilaian oleh pensyarah boleh diibaratkan sebagai suatu pertandingan menembak, iaitu adanya sasaran, pistol dan peluru. Sasaran adalah penampilan pelajar, pistol adalah melabelkan alat untuk mengukur dan peluru pula menunjukkan item-item ujian. Kejituan suatu penilaian bergantung kepada alat ujian dan item-item ujian yang jitu.

2.2 Prinsip-Prinsip Am Penilaian

Menurut pendapat Norman E. Gronlund dan Robert L.Linn (1995), penilaian merupakan satu proses yang lengkap untuk pelajar melanjutkan pembelajaran dan perkembangan. Proses ini akan menjadi lebih efektif sekiranya prinsip-prinsip penilaian dibabitkan iaitu menentukan dengan jelas apa yang akan dinilai mempunyai keutamaan di dalam proses penilaian. Justeru itu, sebelum memilih proses penilaian yang akan digunakan, pensyarah hendaklah mengetahui dengan jelas mengenai matlamat atau gol pembelajaran bagi penuntut. Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997) bersependapat dengan Norman E. Gronlund dan Robert L.Linn dengan menyatakan perlu dipastikan apa yang ingin dinilai dengan jelas dan barulah ditentukan dengan soalan sebelum menilai kebolehan penuntut. Suatu kaedah penilaian yang akan dipilih berlandaskan kaitan dan kesesuaian terhadap ciri-ciri atau pencapaian yang akan diukur. Sesuatu kaedah penilaian yang sering dipilih adalah bergantung kepada objektif, ketepatan atau kemudahannya. Dalam menilai pencapaian pelajar, kita perlu memilih jenis penilaian yang memadai dengan objektif pembelajaran. Sesuatu teknik hanya sesuai untuk sesuatu jenis ujian sahaja dan tidak kepada ujian lain. Pelbagai kaedah diperlukan untuk pengukuran yang komprehensif. Tiada satu kaedah tertentu atau peralatan pengajaran yang tertentu yang digunakan

untuk menilai pelbagai pengajaran dan pembelajaran dalam rancangan pengajaran. Penilaian kemahiran keseluruhan penuntut memerlukan penyataan pelbagai kaedah. Sebagai contoh, soalan yang berbentuk aneka pilihan hanya sesuai untuk menguji paradigm ilmu, kefahaman dan kegunaan. Ujian jenis esei untuk menguji kebolehan kreativiti, inovasi dan paradigm yang lebih tinggi.

Kesalahan yang sering dilakukan dalam penilaian prestasi tataraja dan sikap penuntut adalah dengan menggunakan ujian prestasi akademik. Sebenarnya, prestasi kerja perlu menggunakan jenis ujian yang berlainan. Penggunaan sesuatu kaedah penilaian memerlukan keinsafan tentang had kaedah tersebut. Kaedah penilaian membabitkan pengukuran media atau peralatan pengajaran yang digunakan mempunyai had tertentu dalam pengajaran dan pembelajaran. Misalnya, ujian pemerhatian, ujian prestasi dan sebagainya. Sesuatu ujian mempunyai had untuk menjelaskan berketrampilan atau potensi pelajar. Ini boleh membantu pensyarah menginsaf bahawa sesuatu ujian tidak membawa 100% kesahan dan ia boleh dipersoalkan. Tanpa bantuan pakar luar untuk melaksanakan peperiksaan di bilik kuliah. Oleh itu, keputusan ujian tersebut adalah limit kepada prestasi di bilik kuliah sahaja dan mungkin tidak munasabah digunakan untuk matlamat dan objektif lain. Justeru itu, sesuatu penilaian sepatutnya mempunyai kesahan dan kebolehpercayaan yang tinggi. Penilaian merupakan satu kaedah yang bukan muktamad. Penilaian adalah satu cara yang paling baik untuk memperolehi keputusan atau data maklumat pendidikan terhadap pelajar. Pada pandangan Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997), penilaian seringkali dihubungkan dengan sesuatu penggunaan di masa hadapan seperti mengandaikan kejayaan penuntut dalam sesuatu kursus. Terdapat satu kesilapan dengan menggunakan satu ujian untuk menentukan potensi pelajar. Oleh sebab itu, fungsi penilaian tidak mutlak dan hanya dapat dijadikan satu petanda.

Dalam perbincangan prinsip-prinsip am penilaian, Peter W. Airasian (1994) juga menyarankan prinsip-prinsip yang boleh digunakan untuk panduan interpretasi maklumat penilaian bilik kuliah (Airasian, 1997; Nitko, 1983) :

1. Maklumat penilaian menggambarkan tingkah laku dan penentuan status terhadap pelajar.
2. Maklumat penilaian membekalkan satu anggaran yang tidak

menunjukkan penanda yang betul ke atas prestij penuntut.

3. Penilaian sehala tanpa penilaian pakar luar merupakan satu dasar yang lemah untuk membuat keputusan penting terhadap pelajar.
4. Penilaian tidak selalunya memberi maklumat yang sah.
5. Maklumat penilaian hanya menggambarkan sesuatu kejayaan pelajar tetapi ia tidak memberi sesuatu penjelasan tentang sebab-sebab pelajar melakukannya.

Beliau juga mencadangkan sepuluh panduan untuk mentafsirkan maklumat penilaian :

1. Melaksanakan dasar interpretasi ke atas kepelbagaian sumber bukti.
2. Mengamalkan pengiktirafan terhadap budaya, pengaruh faktor-faktor atau ciri-ciri pendidikan dan penjelasan terhadap prestij pelajar.
3. Memutuskan sama ada maklumat yang diperolehi dapat menggambarkan kesahan terhadap ciri-ciri seorang pelajar.
4. Melakukan semua penilaian sehala yang dibekalkan untuk mengandaikan status pelajar di mana ia boleh bertukar pada bila-bila masa mengikut keadaan persekitaran.
5. Mengimbangkan faktor-faktor mengikut konteks di mana ia dapat membekalkan penerangan yang alternatif terhadap tingkah laku dan kejayaan serta prestij pelajar.
6. Tidak menggunakan keputusan penilaian sebagai kesimpulan terhadap kebolehan atau pencapaian pelajar.
7. Tidak menganggap skor yang sedikit atau kadar yang berbeza akan membawa maksud yang penting. Skor dan kadar adalah sama. Walaupun tidak benar-benar serupa, tetapi ia akan dianggap setara.
8. Tidak bergantung kepada penilaian sehala untuk membuat keputusan penting terhadap pelajar.
9. Tidak keliru terhadap informasi yang dibekalkan dari penilaian mengenai penjelasan punca kejayaan pelajar. Penerangan tersebut patut berada di luar asas maklumat penilaian.
10. Tidak menganggap kaedah penilaian akan menyumbangkan informasi

yang sah terhadap keperluan ciri-ciri.

2.3 Tujuan Penilaian

Penilaian adalah satu proses yang sistematik untuk mendapatkan maklumat para pelajar bagi membantu membuat keputusan untuk tindakan yang selanjutnya. Oleh sebab itu, penilaian membabitkan proses-proses kecil dan terperinci. Di antaranya seperti penentuan objektif dan kriteria atau butiran yang digunakan untuk membuat keputusan, pengutipan maklumat yang relevan, pemprosesan maklumat dan informasi, pembentukan kesimpulan yang relevan dan yang memenuhi tujuan penilaian.

Pendapat di atas diterangkan dengan lebih lanjut mengikut pandangan Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997). Tujuan utama kenapa penilaian diadakan adalah seperti berikut (Salvin, 1986) : Memberi insentif kepada pelajar untuk lebih berusaha dan berjaya. Seseorang pelajar yang berjaya dalam pertambahan ilmu dan pengetahuan adalah bergantung kepada usaha pelajar mengikut teori pengharapan. Jadi, penilaian merupakan penggerak agar pelajar mengulang kaji dan belajar. Seterusnya memberi maklumat balik terhadap pelajar. Hasil pembelajaran adalah untuk menilai kekuatan dan kelemahan pelajar terhadap sesuatu mata pelajaran. Oleh itu, maklum balik penilaian (*assessment information*) perlulah setepat yang mungkin. Pensyarah yang memberi pelbagai gred dan komen kepada pelajar adalah didapati lebih baik jika dibandingkan dengan memberi keputusan dalam satu bentuk gred sahaja. Selain itu ia juga memberi maklumat balik terhadap pensyarah. Pensyarah perlu mengesan kejayaan pengajaran yang disampaikan kepada pelajar. Oleh itu, penilaian pelajar dengan penggunaan pemerhatian tak formal perlu diamalkan. Di samping itu, penilaian yang formal dan sistematik juga diperlukan. Ibu bapa atau penjaga menerima maklumat balik. Setelah menerima laporan prestasi pelajar, ibu bapa atau penjaga lebih berminat melakukan proses pemulihan atau pengkayaan ilmu untuk anak-anak mereka. Laporan prestasi pelajar merupakan satu maklumat balik penilaian terhadap pelajar di samping membantu pemilihan pembelajaran lanjutan.

Setiap pelajar mempunyai kemampuan dan kebolehan yang berlainan. Ini dapat menentukan pelajar di dalam bidang yang berbeza yang boleh digunakan untuk mendapat pekerjaan selepas tamat persekolahan.

Menurut Peter W. Airasian (1997) pula, tujuan penilaian dalam pengajaran dan pembelajaran dapat diungkapkan bahawa untuk memastikan kemajuan akademik pelajar, perancangan yang melibatkan arahan yang telah ditetapkan dan membina serta mengekalkan situasi bilik kuliah yang mantap kepada pelajar.

Ini turut disokong oleh Onardin Ashaari (1999) yang menyatakan bahawa terdapat pelbagai tujuan mengapa penilaian dilakukan dalam pengajaran dan pembelajaran pendidik. Uziannya, penilaian digunakan sebagai tenaga penggerak dalam proses perkembangan dan kemajuan pelajar. Oleh itu, ujian yang merupakan suatu bentuk pengukuran juga boleh digunakan untuk menggerakkan pelajar agar belajar dengan tekun dan gigih. Penilaian boleh bertindak sebagai galakan dengan wujudnya sikap pertandingan yang dianjurkan oleh pendidik di kalangan pelajar dalam kegiatan pembelajaran.

Beliau juga berpendapat bahawa pergerakan dan desakan untuk belajar seharusnya datang dari dalam dan berlaku secara intrinsik. Kesungguhan untuk belajar seharusnya datang daripada kehendak dan kemahuan pelajar itu sendiri. Pengajaran dan pembelajaran akan menjadi lebih mudah kerana pelajar mempunyai semangat ingin belajar secara semula jadi. Tetapi terdapat juga sebilangan pelajar yang belajar hanya kerana dipaksa. Mereka dalam golongan ini mungkin kurang aktif tentang tujuan belajar dan hanya belajar setelah dipaksa. Secara tidak langsung, ujian yang diadakan akan memaksa pelajar untuk belajar dan berusaha dengan lebih gigih lagi. Hasil penilaian yang dilakukan oleh guru akan menjadi perangsang yang kuat kepada pelajar untuk memperoleh pencapaian yang tinggi dalam bidang pelajaran.

Seterusnya, penilaian boleh digunakan untuk mendapatkan maklum balas yang bukan sahaja berfaedah dan bermanfaat kepada pendidik tetapi juga kepada pelajar itu sendiri. Dalam hal ini, ada beberapa maklum balas yang boleh diperolehi hasil daripada ujian yang dianjurkan oleh pendidik dan tugas yang dibuat oleh

pelajar.

(a) Maklum Balas Pendidik kepada Pelajar

Setelah melakukan sesuatu kerja, pelajar tentu ingin melihat hasil tugas yang telah mereka lakukan itu. Maklum balas yang diberikan oleh pendidik dapat membantu pelajar untuk memperbaiki dan memajukan diri mereka. Langkah yang disusun itu untuk kepentingan perkembangan akademik dan intelek mereka.

(b) Maklum Balas Pelajar kepada Pendidik

Maklum balas dapat memberi penjelasan kepada pendidik sama ada pengajarannya berkesan atau sebaliknya. Di samping itu, pendidik perlu mengetahui sebarang kelemahan dan kekurangan yang ada pada pelajar. Pendidik akan membuat segala perancangan yang perlu dan menggunakan strategi baru untuk mengatasi kekurangan ketika pengajarannya. Langkah yang dilakukan itu akan dapat mempertingkatkan mutu akademik dan intelek pelajar mereka.

Tambahan pula, penilaian boleh digunakan sebagai asas yang kukuh dan merupakan panduan yang berguna untuk memilih dan menyediakan pelajar dalam jurusan-jurusan yang dianggap sesuai. Pelajar boleh ditempatkan dalam sesuatu bidang kursus berdasarkan maklumat dan keputusan ujian serta peperiksaan yang telah dilakukan oleh pendidik. Penilaian juga boleh memberi maklumat tentang bidang tugas atau kerja yang bersesuaian dengan kemampuan pelajar. Bakat pelajar akan dapat diasuh untuk mencapai kecemerlangan dalam bidang pelajaran.

Para pendidik dapat mengesan masalah diagnostik yang kerap dihadapi oleh pelajar dalam bilik kuliah. Ujian yang disusuli dengan penilaian yang diselenggarakan oleh para guru boleh digunakan untuk mengesan punca kelemahan pelajar. Maklumat yang diperoleh itu akan dapat membantu pendidik untuk merancang dan menyediakan kerja-kerja pemulihan bagi pelajar yang memerlukannya. Pendidik juga akan dapat mengesan bidang pengajaran yang telah dikuasai oleh pelajar mereka. Mereka juga akan dapat mengesan beberapa kemahiran pengajaran yang perlu diberi perhatian oleh guru terhadap pelajar mereka.

Pengalaman pelajar yang telah lalu dapat memainkan peranan yang penting dalam proses dan kegiatan pembelajaran. Dengan itu, para pendidik boleh menguji pelajarinya tentang perkara yang telah dipelajari untuk menyediakan mereka supaya dapat menerima pelajaran baru. Di samping itu, pelajar boleh dibimbing untuk mengaitkan pembelajaran yang lalu dengan pelajaran yang akan dipelajari mereka.

Perlu ditegaskan bahawa penilaian dapat dianggap sebagai sebahagian daripada proses dan alat yang berkesan dalam bidang pengajaran dan pembelajaran bilih kuliah. Pada keseluruhannya, penilaian yang dilakukan di sekolah atau pun di pusat pengajian tinggi boleh dikategorikan kepada dua bentuk iaitu penilaian formal dan penilaian tidak formal.

Menurut Lee Shok Mee (1993) pula, tujuan penilaian di sekolah adalah untuk mendapatkan maklumat balik iaitu guru dan pelajar terhadap proses pengajaran dan pembelajaran, untuk membaiki kurikulum. Maklumat yang diperolehi daripada penilaian penting untuk meninjau semula objektif dan kurikulum sekolah, sebagai penggerak pelajar dan guru untuk mencapai objektif pengajaran dan pembelajaran, untuk mengesan punca kelemahan. Pengujian diagnostik dapat mengesan punca kelemahan murid dalam pembelajaran. Tambahan pula, maklumat pengujian ini membolehkan pendidik menyediakan program pemulihan, untuk menempatkan murid dalam jurusan pendidikan. Keputusan pengukuran sering digunakan sebagai asas dan panduan untuk memilih murid-murid ke jurusan-jurusan pendidikan yang sesuai, untuk pengelasan dan pensijilan. Murid-murid dapt dibahagikan kepada kumpulan atau kelas mengikut keputusan ujian dan kebolehan. Membuat laporan tentang kemajuan murid kepada ibu bapa dan prestasi sekolah kepada orang ramai. Di samping itu, memberi sijil kepada mereka yang berjaya dalam peperiksaan mengikut prestasinya dan untuk penyelidikan. Iaitu mendapatkan maklumat-maklumat atau data-data untuk dianalisis dan membuat laporan.

2.4 Beberapa Perkara Asas Berkenaan Penilaian

Menurut pandangan Ralph W. Tyler (1902) menyatakan bahawa terdapat beberapa dasar berkenaan penilaian, iaitu :

1. Proses penilaian merupakan suatu proses bagi memastikan sejauh mana objektif pengajaran dan pembelajaran dapat dicapai melalui program kurikulum dan pengajaran.
2. Konsep penilaian terdiri daripada dua aspek yang mustahak iaitu :
 - (a) mengkaji tingkah laku pelajar kerana perubahan dalam tingkah laku inilah yang dicari dalam pendidikan. Objektif pengajaran dan pembelajaran adalah untuk melahirkan perubahan dalam tingkah laku dan perlakuan serta pemikiran pelajar yang sebenar.
 - (b) mengkaji lebih daripada satu aspek pada satu masa untuk melihat sama ada perubahan sudah berlaku. Jadi penilaian perlu dilakukan pada peringkat awal pengajaran hingga ke peringkat akhir. Oleh itu, penilaian tidak dapat menilai sesuatu program pengajaran hanya dengan menguji pelajar pada peringkat akhir suatu program. Misalnya, peperiksaan akhir semester.

Mengikut kekerapan penilaian; penilaian dijalankan tahun demi tahun ke atas pelajar di sekolah rendah, sekolah menengah dan institut pengajian tinggi seperti politeknik. Ini bertujuan memberi maklumat tentang setahap mana kemajuan yang telah dicapai oleh pelajar.

3. Penilaian membabitkan bukti terhadap perubahan tingkah laku pelajar. Oleh itu, ia memerlukan suatu kaedah yang munasabah untuk menjalankan penilaian. Dengan adanya cara yang sesuai, kita boleh mendapati bukti yang sah.

Contoh 1 : Penilaian melalui ujian menggunakan pensel dan kertas merupakan alat yang berguna bagi menguji kebolehan pelajar dalam mengemukakan idea-idea mereka, dalam masalah perbendaharaan kata, dalam menganalisis sesuatu eksperimen sains dan sebagainya.

Contoh 2 : Penilaian melalui temuduga dan soal selidik. Dengan melalui penilaian ini, kita dapat melihat perubahan sikap, minat dan penghargaan seseorang pelajar. Contohnya senarai makanan yang ada di dalam sebuah kantin boleh dijadikan bukti jenis-jenis makanan

yang digemari oleh pelajar. Selain itu, catatan kesihatan boleh menunjukkan jenis kesihatan yang ada pada pelajar.

Oleh itu, dapat disimpulkan bahawa terdapat pelbagai cara untuk mendapatkan bukti yang sah tentang perubahan perangai pelajar. Cara mendapatkan bukti yang sah tentang tingkah laku yang diwakili oleh objektif pengajaran dan pembelajaran sesebuah sekolah atau kolej adalah prosedur penilaian yang sesuai.

4. Dalam proses penilaian, persampelan merupakan satu lagi aspek asas. Misalnya, perkara berkaitan pencapaian pengetahuan pelajar. Kita tidak dapat menyoal semua fakta, prinsip dan konsep yang telah dipelajari oleh pelajar tetapi kita hanya memilih perkara-perkara yang penting sahaja.

2.5 Jenis Dan Cara Penilaian Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran

Penilaian diperluaskan untuk memajukan proses pengajaran dan pembelajaran di mana ia berlangsung sebelum, semasa atau selepas satu peristiwa, satu program atau satu skim rawatan pemulihan untuk memperolehi keputusan akhir.

Daripada tinjauan Dr. Mohd. Najib Ghafar (1997) pula berpendapat matlamat pengajaran adalah membolehkan penuntut mendapat pengetahuan dan menunjukkan perubahan tingkah laku seperti mana yang dikehendaki oleh pendidik seperti guru atau pensyarah. Selanjutnya, beliau memberitahu bahawa proses penilaian boleh dikategorikan kepada empat jenis berlandaskan fungsi dan waktu ia ditadbirkan dalam pengajaran dan pembelajaran bilik kuliah, iaitu penilaian penempatan, penilaian formatif, penilaian diagnostik dan penilaian sumatif. Jenis-jenis penilaian tersebut berlangsung sebelum, semasa dan selepas pengajaran. Pengajar seperti pensyarah akan meninjau setahap mana penuntut bersedia dalam pembelajaran dan juga meninjau sejauh mana pengajaran adalah efektif.

2.5.1 Penilaian Pra Atau Penempatan

Dr. Mohd. Najib Abdul Ghafar berpandangan penilaian penempatan diadakan pada peringkat awal, iaitu sebelum sesuatu proses pengajaran dan pembelajaran dijalankan. Penilaian ini untuk memastikan kecekapan dan latar belakang pelajar tentang sesuatu mata pelajaran. Ia juga membantu pensyarah menetapkan faktor sebenar yang mempengaruhi dalam proses pengajaran dan pembelajaran serta menetapkan corak pengajaran yang efektif untuk setiap individu pelajar. Jenis penilaian ini merupakan permulaan untuk mendedahkan isi kandungan kursus. Maka, ia disimpulkan bahawa berfungsi untuk memastikan kebolehan yang sedia ada, tahap kecekapan objektif dan situasi terbaik untuk pengajaran.

Merujuk kepada Dr. Mokhtar Ismail (1995), penilaian ini merupakan satu pemerhatian yang tidak formal mengenai kebolehan pelajar seperti pemerhatian gerak balas dan gerak geri pelajar semasa proses pengajaran belum bermula. Dengan itu, penilaian pra ini memainkan peranan yang sangat mustahak dalam proses pengajaran dan pembelajaran.

Albert Oosterhof (1994) bersependapat dengan Dr. Mokhtar Ismail (1995) yang menyatakan penilaian ini perlu dilaksanakan setiap kali perjumpaan dengan pelajar semasa bermula proses pengajaran dan pembelajaran.

2.5.2 Penilaian Formatif

Dr. Mohamad Najib Abdul Ghafar (1997) berpendapat penilaian formatif dijalankan semasa proses sesuatu kegiatan atau aktiviti sedang berlangsung. Ia seringkali digunakan dalam pengajaran dan pembelajaran yang memerlukan penilaian berpanjangan dalam setiap tahap pengajaran isi kandungan silabus atau kursus. Ia berperanan untuk mengawasi proses pembelajaran semasa dan sepanjang proses pengajaran. Penilaian ini merupakan ujian semasa pengajaran. Ia akan memberi maklum balas tentang kejayaan atau kegagalan pembelajaran secara

berterusan. Penilaian formatif juga boleh membantu pensyarah membuat keputusan untuk tujuan perkembangan pengajaran seperti soal-jawab dalam bilik kuliah, kuiz dan ujian pendek bulanan. Oleh itu, dapat disimpulkan bahawa jenis penilaian ini berfungsi sebagai memastikan kemajuan pembelajaran, memberi maklum balas untuk menguatkan pembelajaran dan membetulkan kesilapan penuntut.

Ini disokong oleh Lee Shok Mee (1993), yang berpendapat penilaian formatif ialah pentaksiran yang sistematik yang sentiasa dijalankan semasa proses pengajaran dan pembelajaran dalam satu peringkat atau unit dilakukan dengan tujuan memperbaiki proses-proses itu. Jenis penilaian ini boleh diadakan di sepanjang masa kursus. Maklumat daripadanya dapat digunakan serta merta dan terus menerus untuk membantu pelajar dan pendidik dalam pembelajaran dan pengajaran masing-masing untuk mencapai objektif-objektif yang dirancangkan.

Biasanya, penilaian formatif diadakan dari semasa ke semasa apabila sahaja pendidik telah selesai mengajar sesuatu unit pelajaran. Keputusan penilaian formatif tidak bertujuan digunakan untuk pemeringkatan atau perbandingan di antara seorang pelajar dengan pelajar yang lain. Walau bagaimanapun, maklumat penilaian ini memberi petanda berhubung dengan kemajuan proses pembelajaran murid dan keberkesanan pengajaran pendidik. Ekoran maklumat balik ini pendidik dapat segera mengambil langkah-langkah yang sesuai untuk mengatasi kelemahan-kelemahan murid dan mengubahsuaikan strategi pengajarannya sendiri.

Oleh kerana tujuan asas penilaian formatif ialah untuk membantu proses pembelajaran dan pengajaran, maka penilaian dalam bilik kuliah haruslah mengutamakan penilaian formatif. Salah satu cara baik untuk menolong murid melibatkan diri untuk mentaksir kemajuannya ialah dengan menyediakan satu siri ujian penguasaan (*mastery test*) yang pendek supaya mendapatkan maklumat yang menunjukkan sejauh mana sesuatu kemahiran telah dikuasai oleh murid.

Bagaimanapun, penilaian formatif dapat juga dilaksanakan secara informal melalui pemerhatian penyoalan lisan dan kerja latihan. Dalam situasi begini, pendidik membetulkan kelemahan murid ketika kerja atau pembelajaran sedang

dilaksanakan. Cara formal dalam penilaian formatif memerlukan penyediaan ujian yang melibatkan beberapa langkah seperti berikut :

- Menentukan unit atau topik pembelajaran yang dinilai.
- Menetapkan peringkat pencapaian yang dikehendaki.
- Menyenaraikan perkara-perkara yang akan diuji dalam unit itu.
- Membetulkan item ujian.

Selepas ujian itu, segala kelemahan atau kesukaran yang dihadapi oleh murid perlu ditentukan dan dibincangkan. Jika didapati ramai di antara murid gagal menguasai sesuatu perkara, pendidik terpaksa membuat ulangan dalam pengajaran. Walau bagaimanapun panduan mesti diberi kepada setiap murid bagi menguasai masalah penguasaan pembelajaran itu. Umpamanya, pendidik boleh menyampaikan punca maklumat untuk murid supaya mendapatkan panduan seperti merujuk kepada sesuatu halaman buku teks atau rujukan lain tentang jawapan yang betul.

Oleh kerana penilaian formatif mementingkan usaha pembetulan, markah tidak penting diberi kepada pencapaian murid. Ujian formatif dianggap sebagai rangsangan untuk pembelajaran. Bagi murid yang berkembang ke arah yang positif, kejayaan dalam tiap-tiap ujian ini akan memberi rangsangan yang berterusan. Sebaliknya, bagi murid yang lemah dan berkembang ke arah negatif, dia harusnya mendapat bimbingan untuk mengatasi masalah pembelajarannya. Umpamanya, guru mungkin merancang kerja pemulihan atau mengubahsuaikan teknik penyampaian yang sesuai untuk murid yang mundur. Lagi pun ujian formatif yang kerap kali diadakan akan selalu mendesakkan murid dalam keadaan bersedia untuk menerima pelajaran.

Bahkan penilaian formatif adalah sebahagian penting dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Pendidik patut tidak menganggapkan ujian ini semata-mata untuk mengukur dan menggredkan murid. Bagi murid pula, ujian begini selalu memberi harapan untuk mereka membaiki kelemahan dan berusaha ke arah kejayaan.

Mok Soon Sang (2000) berpendapat bahawa penilaian formatif meliputi aktiviti mengesan kekuatan dan kelemahan penguasaan pelajar dalam sesuatu kemahiran yang telah diajarkan. Cara penilaian ini merupakan bentuk tak formal

seperti pemerhatian, bersoaljawab secara lisan, latihan congak, kuiz matematik, memeriksa hasil kerja pelajar dalam kelas atau kerja rumah.

Penilaian formatif ini biasanya digunakan untuk mengesan bidang kelemahan penguasaan kemahiran pelajar secara individu supaya dapat membetulkan kesalahannya dengan serta merta. Oleh itu, penilaian ini kerap dijalankan selepas sesuatu kemahiran diajarkan, biasanya semasa waktu pelajaran dengan menggunakan kaedah secara individu.

Bagaimanapun, di samping mengesan penguasaan, penilaian formatif pula digunakan untuk mengesan kemajuan pelajar-pelajar dalam kelas. Sehubungan ini, ujian kertas-pensel dalam bentuk formal digunakan untuk menilai kemajuan mereka. Ujian kertas-pensel lazimnya diadakan selepas beberapa unit kemahiran ataupun satu unit pembelajaran telah diajarkan. Keputusan ujian ini akan direkodkan dalam borang prestasi yang akan digunakan untuk menentukan tindakan selanjutnya, seperti menempatkan pelajar dalam kumpulan-kumpulan yang sesuai dan merancang aktiviti pengayaan serta aktiviti pemulihan untuk mereka.

2.5.3 Penilaian Diagnostik

Menurut Dr. Mohamad Najib Ghafar (1997), penilaian diagnostik diadakan untuk tujuan rawatan dan pemulihan kesukaran pembelajaran bagi seseorang individu pelajar. Ia juga diadakan untuk mengetahui dan membaiki kelemahan penuntut dalam sesuatu mata pelajaran. Jenis penilaian ini menentukan kesukaran dan masalah kesukaran pembelajaran semasa proses pengajaran. Ia lebih khusus daripada ujian formatif. Penilaian ini digunakan untuk memastikan masalah pelajar secara berterusan. Oleh yang demikian, ia berfungsi untuk menentukan sebab kesukaran yang sering ada dari segi kognitif, fizikal, emosi dan suasana.

Bagi pandangan Dr. Mokhtar Ismail (1995) pula, penilaian diagnostik dibina untuk memastikan bahawa sama ada setiap pelajar sudah menguasai setiap

SENARAI DOKUMEN BIBLIOGRAFI

Angelo, Thomas A. and Cross, K. Patricia. (1993). "Classroom Assessment Techniques : A Handbook for College Teachers." San Francisco, Clifornia : Jossey-Bass, Inc.

Choong Mei Leng (1998). "Statistik 1." Selangor : IBS Buku Sdn. Bhd.

Ee Ah Meng (1997). " Pedagogi 2 : Pelaksanaan Pelajaran." Shah Alam : Fajar Bakti Sdn. Bhd.

Fraenkel, Jack R. and Wallen, Norman E. (1996). "How To Design And Evaluate Research In Education." New York : McGraw-Hill, Inc.

Glenn Myers Blair, R. Stewart Jones Dan Ray H. Simpson (1994). "Psikologi Pendidikan." Kuala Lumpur : Dewan Bahasa Dan Pustaka.

Koenker, Robert H. (1961). "Simplified Statistics : For Student in Educational and Psychology." Bloomington, Illinois, U.S.A. : Mc Knight & Mc Knight Publishing Company.

Lee Shok Mee (1993). "Pedagogi 4 (A) : Pengujian Dan Penilaian Dalam Pendidikan." Kuala Lumpur : Kumpulan Budiman Sdn. Bhd.

Mohd. Majid. Mohd. Konting (1998). "Kaeah Penyelidikan Pendidikan." Kuala Lumpur : Dewan Bahasa Dan Pustaka.

Mohd. Najib Ghafar (1999). "Penyelidikan Pendidikan." Johor : Universiti Teknologi Malaysia.

Mohd. Najib Ghafar.(1997). "Pembinaan Dan Analisis Ujian Bilik Darjah." Johor :
Universiti Teknologi Malaysia.

Mohd. Salleh Abu dan Zaidatun Tasir (2001). "Pengenalan Kepada Analisis Data
Berkomputer : SPSS 10.0 for Windows." Kuala Lumpur : Venton Publishing.

Mok Soon Sang (2000). "Ilmu Pendidikan Untuk Kursus Perguruan Lepas Ijazah."
Kuala Lumpur : Kumpulan Budiman Sdn. Bhd.

Mokhtar Ismail (1995). "Penilaian di Bilik Darjah." Kuala Lumpur : Dewan Bahasa
dan Pustaka.

Omardin Ashaari (1999). "Pengajaran Kreatif Untuk Pembelajaran Aktif." Kuala
Lumpur : Dewan Bahasa Dan Pustaka.

Oosterhof, Albert. (1994). "Classroom Application of Educational Measurement."
2nd. edition. United States of America : Macmillan College Publishing
Company.

Peter W. Airasian (1994). "Classroom Assessment." 2nd. edition. New Yoke :
McGraw-Hill, Inc.

Peter W. Airasian (1994). "Classroom Assessment." 3rd. edition. New Yoke :
McGraw-Hill, Inc.

Profesor Dr. Nor Khomar Ishak (1993). "Research Method." Shah Alam : Universiti
Teknologi Mara.

Rahil Mahyuddin, Habibah Elias dan Kamariah Abu Bakar (1997). "Pedagogi 2 :
Perlaksanaan Pengajaran." Kuala Lumpur : Longman Malaysia Sdn. Bhd.

Ralph W. Tyler; diterjemah oleh Haji Kamaruddin Hussin dan Hazil Abdul Hamid
(1997). "Prinsip Asas Kurikulum dan Pengajaran." Kuala Lumpur : Dewan
Bahasa Dan Pustaka.

Robert L. Linn and Norman E. Gronlund (1995). "Measurement and Assessmet in
Teaching." 7th. edition. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

Van Dalen, Deobold B. (1979). "Understanding Educational Research : An
Introducton." New York : McGraw-Hill, Inc.

Zuraidah (1999). "Tinjauan Ke Atas Kesesuaian Kurikulum Pedagogi Skim Latihan
Tenaga Pensyarah Politeknik di ITTHO. Kajian kes Ijazah Sarjana
Pendidikan ITTHO." Batu Pahat : Jabatan Pendidikan Dan Kemanusiaan
ITTHO. (naskah tidak diterbitkan)

